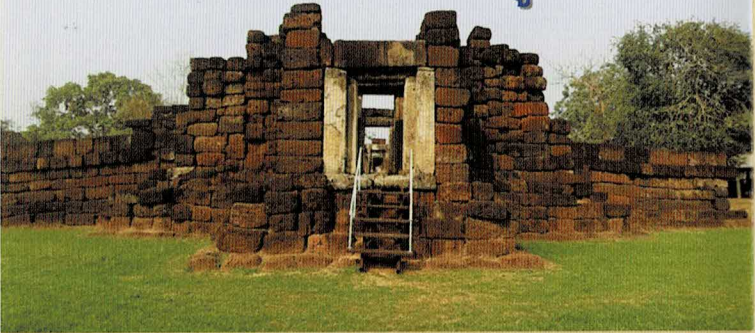

โบราณสถานกู่แก้ว

โบราณสถาน "กู่แก้ว" ตั้งอยู่ที่วัดกู่แก้วสามัคคี หมู่ที่ 6 บ้านหัวสระ ตำบลดอนช้าง อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น กรมศิลปากรประกาศขึ้นทะเบียนและกำหนดเขตที่ดินโบราณสถาน ในราชกิจจานุเบกษา

- ครุฑที่ 1 เล่มที่ 99 ตอนที่ 96 วันที่ 12 พฤศจิกายน 2500 มีพื้นที่รวม 3 ไร่ 1 งาน 94 ตารางวา
- ครุฑที่ 2 เล่มที่ 99 ตอนที่ 127 วันที่ 18 พฤศจิกายน 2525 มีพื้นที่รวม 2 ไร่ 2 งาน 14 ตารางวา

โบราณสถานกู่แก้ว เป็นปราสาทหินแบบอโรคยาศาล (ศาลสถานประจำโรงพยาบาล) ศิลปะขอมสร้างขึ้นในราชพุทธศตวรรษที่ 18 สมัยพระเจ้าชัยวรมันที่ 7 แห่งอาณาจักรขอม รายละเอียดดังนี้

1. ปราสาทประธาน หรือ ปราสาทกู่แก้ว

ทรงสี่เหลี่ยมเพ็ญมุม ขนาด 7.20 x 7.20 เมตร สูง 5.60 เมตร เป็นจุดศูนย์กลางของโบราณสถาน สร้างด้วยศิลาแลงก่อมขยขึ้น ด้านหน้าหรือหันหน้าไปทางทิศตะวันออกใช้กรอบประตู

2. โคปุระ หรืออาคารข้ามประตูทางเข้าขนาดใหญ่ทางด้านทิศตะวันออก เชื่อมกับกำแพงแก้วที่ล้อมรอบปราสาท ทำเป็นช่องประตูเพื่อใช้เป็นทางเข้าออก สร้างด้วยศิลาแลง กรอบประตูเป็นหินทราย มีผังเป็นรูปกากบาท ส่วนยอดหักพังลงมาแล้ว

Ku Kaew, Khon Khaen
14 April 2021
Cr: Picharaya Plapech

3. บรรณาลัย เป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า อยู่ด้านซ้ายของปราสาทประธานก่อด้วยศิลาแลง ขนาดอาคารยาว 7.50 เมตร หันหน้าไปทางทิศตะวันตก อาจจะใช้เก็บเครื่องใช้ในพิธีกรรม หรืออาจจะเก็บคัมภีร์สำคัญทางศาสนา

4. กำแพงแก้ว ก่อด้วยศิลาแลงเป็นกำแพงสี่เหลี่ยมผืนผ้าขนาด 26 x 38 เมตร ส่วนบนกำแพงยื่นเป็นชั้นบัวตลอดแนว

ทุกวันที่ 14-16 เมษายน และ วันที่ 25 สิงหาคม ของทุกปี

จะมีปรากฏการณ์ พระอาทิตย์ขึ้นตรงช่องประตู สามารถชมพระอาทิตย์ขึ้นได้ เวลา 06.00 - 06.30 น.

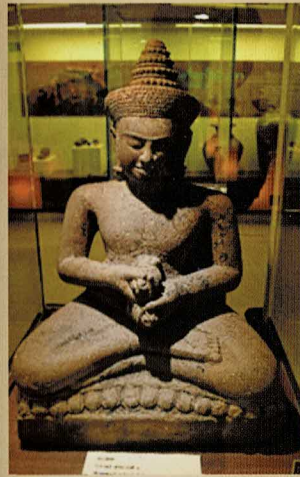
5. บาราย (สระน้ำ) อยู่นอกกำแพงด้านทิศตะวันออก
เคียงเหนือ รูปทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้าขนาด 16 X 19 เมตร
ลึก 8 เมตร ก่อภายในด้วยศิลาแลง เป็นแหล่งเก็บน้ำ
ที่ถูกสร้างขึ้นตามแบบแปลนการก่อสร้างอโรคยาศาล

โบราณวัตถุ ที่สำคัญที่ขุดพบ ได้แก่ 1. ศีลาจารึกที่ระบุถึง
พระเจ้าชัยวรมันที่ 7 2. พระโพธิสัตว์อวชิรธร
3. พระโพธิสัตว์อวชิรปานิทรนครท 4. พระยมทรงกระบือ
ประติมากรรมหินทรายเหล่านี้เป็นรูปเคารพในพุทธศาสนา
ลัทธิมหายาน รูปแบบศิลปะขอมแบบบายน
(ราว พุทธศักราช 1370 – 1780)
ทั้งหมดจัดแสดงอยู่ที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ขอนแก่น

1. ศีลาจารึก
ทำจากหินทรายรูปทรงสี่เหลี่ยม
ยอดกระโจมขนาดสูง 38 เซนติเมตร
กว้างแต่ละด้านไม่เท่ากัน มีขนาด
ระหว่าง 22.50-24.50 เซนติเมตร
จารึกด้วยอักษรขอมสันสกฤต
พื้นสีดำ นายชยะเมม แก้วคล้าย
เป็นผู้อ่านและผู้แปลเนื้อความ
เกี่ยวกับการสร้างอโรคยาศาล
พระเจ้าชัยวรมันที่ 7 พบจากการ
ขุดแต่งเมื่อปี พ.ศ. 2529

2. พระโพธิสัตว์อวชิรธร
ทำจากหินทรายสูง 55 เซนติเมตร
ขนาดหน้าตักกว้าง 30 เซนติเมตร
ลักษณะนั่งขัดสมาธิราบ บนฐานกลีบ
บัว ส่วนกระบังหน้า กุณฑล พระหัตถ์
ขวาซ้อนอยู่บนพระหัตถ์ซ้าย พระหัตถ์
ขวาดืออวชิระ (สายฟ้า) พระหัตถ์ซ้าย
ถือกระดิ่ง พบส่วนองค์จากการขุดแต่งปี
พ.ศ. 2529 และพบเศียรใน พ.ศ. 2530
สามารถประกอบกันได้

3. พระโพธิสัตว์อวชิรปานิทรนครท
ทำจากหินทรายสูง 44 เซนติเมตร
ขนาดหน้าตักกว้าง 28 เซนติเมตร
ประติมากรรมรูปพระโพธิสัตว์อวชิร
ปานิหนึ่งชั้นเข้าบนคอคกรทที่ยืนกางปีก
บนแท่นสี่เหลี่ยมผืนผ้า มีพระเกศา
ยาว พระเนตรกลมโปน ส่วนกระ
บังหน้า กุณฑล กรองศ์ และ
พาหุรัต สภาพชำระตัก (ต่อไว้)
ปีกครทบินหายไปทั้ง 2 ข้าง
พระโพธิสัตว์อวชิรปานิ ที่หุบคค
ในศาสนาพุทธมหายาน เชื่อกันว่า
พระองค์เป็นผู้คุ้มครองพระพุทธเจ้า
และผู้ประทาน ความสำเร็จ

4. พระยมทรงกระบือ
ทำจากหินทราย รูปบุคคล
ด้านบนหักชำระตักเหลือขนาด
ความสูง 36 เซนติเมตร
ฐานกว้าง 14.50 เซนติเมตร
ยาว 15 เซนติเมตร

ทุกวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 5 ของทุกปี

องค์การบริหารส่วนตำบลดอนช้าง ร่วมกับชุมชน
ในตำบลดอนช้างจัดงานประเพณีสืบสานอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณี
บุญกุ่มช้อย มีพิธีบวงสรวงถวายสักการะโบราณสถานกุ่มแก้วหลวงปู่
ตาเขียว ซึ่งเป็นอดีตชุมชนที่โดดเด่น ความศรัทธาของพระพุทธรูป
หลวงปู่ตาเขียว ที่ประดิษฐาน ณ โบราณสถานกุ่มแก้ว มีความสำคัญ
และคุณค่าทางจิตใจ ต่อวิถีการดำเนินชีวิตของคนในตำบลดอนช้าง
และส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่นของตำบล
ดอนช้างให้คงอยู่ตลอดไป

องค์การบริหารส่วนตำบลดอนช้าง อำเภอเมือง
จังหวัดขอนแก่น โทร 043-424305
<https://www.donchang.go.th>
ศาลา วิทยุตำบลดอนช้าง
เจ้าหน้าที่สวนสาธารณะ โบราณสถานกุ่มแก้ว
เทริศแพรวโนจาน สืบสานหัตถกรรมหม้อดิน
ถิ่นอนุรักษ์ควายงาม นามดอนช้างสร้างแปบยัสต์

